

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 un an 20 cor.
 6 luni 10 cor.
 3 luni 5 cor.
 1 lună 2 cor.
 Nu se dă de Duminică pe an 4 cor.
 Pentru România și străinătate pe an
 40 franci.
 Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTURILE:

de un sir garment: prima dată 14
 bani; a doua oară 12 bani; a treia
 oară 8 b. de fiecare publicare.

Atât abonamentele, cât și inserțiile,
 nu sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oră și comenzi.

Scrisori neîncetate nu se primesc.

Anul VIII.

NUMĂR de DUMINECĂ

Nr. 34.

Alegerea dela Pecica.

După ani îndelungați de dormire politică, iată că poporul nostru mult apăsător și exploatat se trezește la viața nouă, la o nouă viață politică.

Zeci de ani reprezentant al nostru, al dorințelor și trebuințelor noastre nu a avut loc în casa țării, unde se hotărăște de soarta poporului.

Dar un vânt sănătos s'a pornit, de s'a scuturat Românu din somnul cel de moarte, s'a scuturat pentru a-și desamortiți durerile încovoiate și dripită sub jugul acestora, cari pe socoteala lui fac legi și împart drepturi în această țară.

S'a decretat lupta pentru deputația din Pecica. Românii sar în luptă voinicească, pentru a-și alege pe omul care le știe și le dă păsuri și dorințele, sânge din sângele lor.

Românii din cercul Pecichei nu vor mai merge ca vitele domnești la vot, nu-și vor mai vinde votul și cu votul sufletul și cinstea lor, cinstea și viitorul neamului lor, ci cu toții, într-o însuflețire vor vota pentru candidatul naționalist, *Dr. George Popa*, a cărui nume ne amintește pe un luminat fișean din vremuri mai bune, a comitatului Aradului...

Cu o ne mai pomenită însuflețire s'au înarmat cu mic cu mare, în jurul steagului desfășurat de candidatul nostru *Dr. George Popa*, vrednicul luptător naționalist care, cu ajutorul lui Dumnezeu și prin însuflețirea poporului, de bună seama va fi dus la biruință.

Cele dintâu pregătiri.

Murind deputatul cercului Pecica, *Várhelyi László*, fruntașii vieții românești din comitat s'au gândit numai decât ca să înarmăm în luptă, ca să dobândim acest cerc românesc, pentru un naționalist.

La un gând cu fruntașii din clubul central comitatens, mai mulți cetățeni fruntași, luminați și buni Români din Pecica, pătrunși de duhul vremii, care zice: Prin luptă la viață! — s'au întrunit și hotărât lupta, pentru a pătrunde în dietă încă un tovarăș deputatului *Dr. Aurel Vlad* dela Dobra.

Cu însuflețire s'a hotărât ținerea adunării electorale pe ziua Schimbării la față.

La Pecica.

Vineri dimineața au plecat din Arad fruntașii bărbați români, *Mihail Velici*, pre-

ședintele clubului Românilor din comitatul Aradului, protop. ven. *Gurban*, deputatul *Dr. Aurel Vlad*, care singur cu pieptul său ține în dietă lupta nedreptăților contra îngânfărilor puterii, *Dr. Ioan Suciu*, vajnicul apărător al drepturilor Românilor la comitat, *Dr. George Popa*, Românul adevărat care din dragoste de neam și-a jertfit slujba, și alți fruntași.

La Pecica au fost întâmpinați de o mare mulțime de popor pornit în valuri de însuflețire, cu banderiu, și în frunte cu preoții *Ștefan Tămășdan* și *Dr. Dimitrie Barbu*: preoți cu crucea în frunte!

Cu toții au mers la sfânta biserică, pentru a se închina lui Dumnezeu, a cere binecuvântarea lui pentru lupta sfântă ce o încep, — și s'au îmbărbăta de cuvintele evanghelice rostite de ilustrul predicator *Constantin Gurban*: »Sculți-vă, și nu veți temeți!»

Adunarea.

După amiază, dela 2 ore Casa națională și împrejurimea ei gema de mulțime românească.

Sosesc fruntașii, între viile aclamări ale poporului.

Veneratul preot *Ștefan Tămășdan* deschide adunarea și propune pe neînfrântul naționalist *Mihail Velici*, care a suferit și temnița pentru »Memorand», de președinte. (Vi se aclamări, de: *Să trăiască!*)

Ocupând locul presidial, *M. Veliciu* spune cam următoarele:

Vă mulțumesc fraților de manifestarea dragostei voastre și a cinstei de care mă învredniciți, când mă chemați la acest loc, deși nu sunt din cercul d-voastră, nu sunt alegător din cercul Pecichei, ved în aceasta cinste cea mai mare resplată a sirguințelor mele, recompensa zbuciumului întregii mele vieți, închinată binelui și mării neamului meu, pe care cu puteri modeste dar cu credință necovârșită l-am slujit totdeauna (Aplause prelungite). Arată apoi pe larg scopul întrunirii de azi. Face o privire retrospectivă asupra luptelor noastre naționale, asupra cauzelor cari ne-au îndemnat să intrăm în pasivitate și asupra necesității supreme de a rupe cu trecutul și a inaugura o luptă nouă în care poporul Român să se unească mic cu mare, spre a respinge primejdiile ce-l amenință cu perire. Am trecut și peste ora unsprezecea — zice oratorul — și a primi și de aci încolo loviturile ce ne vin tot mai dese și mai cutozătoare, ar însemna lașitate. (Așa-i! Așa-i!) Cinstim țeara aceasta, căci aici sunt oasele strămoșilor nostri, legați de glia asta suntem, și nu cerem altceva decât dreptate. Nu urim pe Unguri, nu ațărăm împotriva nimăruia, dar urim rânduile nemernice, cari se făurise împotriva noastră și da, ațărăm în contra acestor rânduile.

Stavilă vrem să punem porniri de a fi tratați ca heloși, de a fi zilnic băjocoriți, nedreptățiți, nesocotiți și scoși de sub scutul legilor. Apărarea noastră, a drepturilor noastre, a vieții noastre, nu o putem condece mai mult dușmanilor nostri, ci vrem să trimitem în Dieta țării, întru apărarea noastră, sânge din sângele nostru, os din osul nostru, cari să simtă palpitarea inimicii, noastre și să spună în auzul lumii că Românul nu vrea alt-ceva decât întărirea lui și a patriei. (Aplause lungi și entusiaste) Să nu mai fim tot pleasă la biciul altora, să nu mai fim slugă la dârloagă (Așa-i Așa-i!) ci stăpâni peste noi și vrerea noastră. S-a umplut paharul suferințelor noastre. Afurisit acela care în minutul acesta nu-și dă mâna și una cu fratele său în suferință nu zice cu poetul:

„Eu sunt frate tu-mi ești frate
 În noi doi un suflet bate“.

Și când fie-care Român va zice așa, nici porțile iadului nu ne vor putea birui. (Trăiască! Trăiască!)

În mijlocul nostru se află și iubitul nostru deputat național *Dr. Aurel Vlad*, despre care știți și d-voastră, câtă sală ne-a făcut și cât de bărbătește a luptat, singur azi, pentru drepturile poporului românesc. Îl rog pe dînsul să ne spună câte-va cuvinte. Înainte de asta însă rog pe *Dr. Octavian Tămășdan* să împlinească funcția de notar și declar adunarea electorală de deschisă.

Nesfârșite aplause au acoperit cuvintele veneratului șef, care atât de mult este în stima înșiși a țeranilor, cari îl cunosc și știu că dînsul este căpetenia românească a varmeghiei.

Într'un tunet de aclamări poporul strigă numele lui *Vlad*, care merge spre masă și mai la urmă, la dorință unanimă, se urcă pe masă, căci și pân'aci toate privirile îl căutau pe el, deputatul, idolizat de țeranii Români. Facându-se liniște, *Vlad* spune cam următoarele:

Iubiți frați! Dragoste V-am adus și dragoste aflu la voi. Vă mulțumesc fraților pentru semnele iubirii ce-mi arătați. Asta-mi dă putere, îndemn și poruncă să merg tot cu mai multă stăruință înainte pe calea ce am apucat, necunoscând nici un obstacol care să mă facă să dau îndărăt. (Trăiască). Praznic îndoit e azi. Nu numai în biserică, ci și praznic național. Azi privirile tuturor Românilor sunt ațintite asupra voastră. Ce vor face Pecicanii? Cum se vor purta ei? Aduce-ne vor cinste ori rușine? Mărire ori umilire? Așa întreabă azi Românii de pretutindenea. Căci voi sunteți puși înaintea unui mare paș. Aveți să hotărâți nu numai asupra sorții voastre, ci asupra sorții tuturor Românilor din țara aceasta. Aveți să ridicați ori să părăsiți fără credință steagul, pe care este scris dreptul nostru la viață, steagul în semnul căruia noi Românii trăim ori murim. Căci ce înseamnă alegerea de deputat? Când alegeți deputat trebuie să știți, ce-l chemați unu deputat și ce chemare are Dieta țării. Chemarea lor este săducă legi cari dispun despre viața și despre moartea voastră. Și cine e chemat să țină în mâinile sale soarta voastră în-

sau? Doar străinul? Acela care nu Vă cunoaște nici limba, nici firea, nici scopul, nici dorințele? Eu așa cred, că numai un om, care este ieșit din însăși rărunchii D-voastră, care Vă înțelege din o privire și ascunzăturile sufletului, care simte așa cum simțiți, vrea așa cum vreți, și care are deopotrivă aceleași dureri pe cari voi le aveți. Aici în cercul D-V. vor fi mai mulți candidați. Un domn cu numele Herczeg Ferencz aspiră la încrederea voastră. Un om pe care nu l-ați văzut, nu v-a văzut, care însă s'ar angaja la sarcina de apărător al D-voastră. Apoi trebuie să Vă întrebați, ce voește dînsul, ce program are dînsul? El bine, domnul acesta și partidul său, ales prin notariși și solgăbirae, nu vreau nici mai mult nici mai puțin decît ștergerea Românilor de pe fața pămîntului. Cunoște politica guvernului și a partidului liberal. Cu un guvern, care a zis în Dietă, că banul nostru să meargă numai pentru cultura ungurească, și care vrea să ne răpească școlile noastre (Jos cu el! Ticăloșie! Hoție!) susținute de crunta sudoare a poporului românesc. (Peară guvernul! Peară călăul școalelor noastre!) nici când nu putem merge. Mișel și trădător de neam este acel Român care susține acest partid. (Așa-i! Așa-i! Aplauze prelungite). Ce a făcut guvernul acesta? A ridicat plățile solgăbiraelor și notarășilor. Parcă ei flămânzesc și nu milioanele cari nici mălai n'au. A făcut-o însă pentru-că sbiril aceștia s'au făcut stăpâni pe punga noastră, pe viața noastră. (Așa-i! Așa-i!). Și stăpâni fiind, au liferat guvernului deputați și pe cari acesta și-a sprijinit și-i spriginește puterea și nemerniciile. Și dat a fost să-i respătească și să-i momască tocmai acum, când țeara e amenințată cu foamete. Acestui guvern votul nostru nu-l putem da și nu-l vom da (Nu! Nu! Bătut de Dumnezeu să fie cine-l va da!)

Afară de domnul Herczeg Ferencz mai este candidatul kossuthiștilor. Aceștia rău nu ne-au făcut, nu însă pentru-că n'au vrut, ci pentru-că n'au putut.

Aceștia încă-s dușmanii guvernului și știți pentru-ce? Pentru-că zic ei că guvernul e prea bun față de noi. (Așa-i treaba? Ați auzit? Jos cu ei!) Ca să mă folosesc de o asemănare, guvernul e ca și cănele care nu latră dar mușcă, kossuthiștii sunt ca și cănele care latră, căni sunt însă amândoi și noi nu vrem între căni să alegem. (Așa-i Trăiască!). Noi prin urmare voturile noastre nu le putem da decît pentru noi, pentru programul nostru, pentru candidatul nostru național. Spre scopul acesta D-Voastră aveți să Vă constituiți și să Vă puneți candidat. Să desfășurați steagul partidului național român. (Trăiască! Trăiască!). În jurul acestui steag trebuie să s'adune tot Românul de omenie. Căci pe steagul acesta este scrisă fericirea țării și a poporului românesc. Dacă-l vom părăsi, dacă nu-l vom ridica cu toată puterea sufletului nostru, fălăind mărș și mândru, vom fi spre rușinea nu numai a noastră, dar și a fraților noștri de pretutindenea. Când Vă veți duce la urnă, să mergeți ca și în biserică, ca și înaintea cuminecătorei, căci veți mărturisi pentru fericirea voastră și a copiilor vostri. Ca concluzie a cuvintelor mele, Vă rog să decelați partidul național român în cercul Pecichei de constituit și să puneți candidat. (Aplauze îndelungate. Toți grăbesc să-i stângă mâna).

Mihai Velici președinte: Acord cuvîntul părintelui Sava Tămășdan.

Sava Tămășdan: Propun să se constituie un comitet electoral permanent de 100. Ceteșete lista membrilor.

Mihai Velici președinte: Se primește propunerea părintelui Sava Tămășdan?

Voci: Primim! Primim!

Mihai Velici președinte: Declar partidul național român în cercul Pecichei de constituit. Acord cuvîntul d-lui Teodor Orga.

Teodor Orga, țeran fruntaș din Pecica, un om impozant și cu o vervă de orator pe care i-ar putea-o invidia mulți cărturari, spune următoarele:

Fraților! Să-mi dați voia, ca după o chibzuire avută cu mai mulți înși, să recomand eu persoana candidatului. Eu recomand de candidat pe dl Dr. George Popa (Minute întregi ține aclamațiunea) Stați fraților — continuă Orga — căci dacă vi-l'am propus, vreau să Vă și spun cine este Dr. George Popa. Numai o singură faptă de a lui vreau să Vă amintesc.

Când, acum sunt trei ani a fost alegerea de episcop, Dr. George Popa, care era deputat în Sinod, se știa că are să voteze cu candidatul agreeat de popor și nu cu cel agreeat de guvern. Atunci fișpanul l'a chemat la sine pe solgăbirul său — Dr. George Popa era p'atunci solgăbiru în Arad — și i-a zis că trebuie să voteze cu candidatul guvernului. Dr. George Popa i-a răspuns însă: Îmi pare rău, dar n'o pot face. Eu mi-am dat cuvîntul, și cuvîntul meu lege este.

— Bine, a zis fișpanul, dacă ți-ai dat cuvîntul, nu pot cere să nu ți-l ții, dar ca să te abții dela vot, asta o pot cere, ba chiar și porunci.

Răspunsul lui Dr. Popa a fost, că a doua zi și-a trimis abdicarea din postul său de solgăbiru. (Aplauze îndelungate).

Mihai Velici: Văzînd însuflețirea unanimă declar pe Dr. George Popa de candidat de deputat al partidului național român și rog prin o comisie să fie adus dl Popa în adunare, ca să-i oferim candidatura.

Se aclamă în comisie: Dr. Dimitrie Barbu, Teodor Orga și Ștefan Roja.

Președintele suspende ședința. Comisiunea pleacă după candidat. Se face un spalier printre mulțime care așteaptă nerăbdătoare. Peste câte-va minute sosește comisiunea cu candidatul. Insuflețirea ajunge la apogeu.

Ajunși la masa prezidială, președintele Mihai Velici, cu glas tremurător de emoțiune îi adresează următoarea alocuțiune:

D-le Doctor! Privește acest popor. Cu însuflețire el va veni să-ți ofere D-Tale cea mai mare cinste, ce pe un muritor îl poate ajunge: încrederea sa. El îți ofere D-Tale steagul, pe care sîrbătorește îți promite că-l va urma. Ia în mână acest steag și bine grijește el, nu numai a lor dar și a D-Tale răspundere e, răspundere mare, ca cinste și nu rușine să-l aduceți. Prin mine Te roagă acest popor să-l primești în mîni și din mîni numai mort să-l dai.

Dr. George Popa emoționat de momentul în adevăr sublim, răspunde următoarele:

Stimați alegători! Iubiți frați! Hotărîrea D-Voastră, comunicată prin graiul mult iubitului nostru președinte, mă frapază și mă surprinde. Nu mi-a trecut nici prin gând ca o cinste atît de mare pe care nu pot să cred nici pe departe ca-și fi meritat o, mă va ajunge tocmai acum pe mine. N-am venit în mijlocul D-Voastră să cerc măriri deșarte. Am venit ca simplu gregar și am crezut totdeauna că sunt abia la începutul jertfelor ce fie-care fiu credincios dator e s'aducă pe altarul neamului său. Și când scrutez mobilul ce va îndemnat să mă distingeți pe mine cu cinste atît de mare și neașteptată, nu aflu altă explicare pentru aceasta hotărîre, decît în faptul că n'ați căutat persoana ci principiul, idea mare a neamului nostru, în fața căreia persoana intră în adevăr în al doilea și secundar plan. Așa fiind, eu cred că e și de datorința mea să primesc steagul ce mi-l'ați oferit (Trăiască! Trăiască) și să fac din capul locului confesia că-l voi păzi cu cinste și curățenie și precum m'a conjurat domnul președinte, din mîni numai mort îl voi da.

Trece apoi la expunerea programului său, pe care-l desfășoră pe larg și pe care noi numai în liniamente generale ni-l'am putut însemna.

Baza programului său este iubirea de neam și de patrie.

Iubirea de neam se concretizează în senzul: sunt Român și ca Român, vreau să trăiesc și să mor. (Trăiască! Trăiască!)

Din iubirea de patrie derivă dezideratul, că stau pe baza legilor țării.

Vorbînd despre legi, trebuie să opresc pe larg la legea fundamentală spre așa numita egală îndreptățire a naționalităților, în care sunt depuse garanții drepturilor vieții noastre ca Români, reglându-ne poziția de drept public între drele țării noastre.

Legea aceasta azi batjocorită și necotită, cu toate că ea a fost sancționată de Domnitorul nostru care e încă în viață, voi pretinde cu toată hotărîrea să fie cutată și principiile ei largite.

Înșiră toate nedreptățile câte li s'au făcut Românilor de când s'a adus această lege, care dela început n'a fost executată. Arată cum legea prescrie ca oficialii fie în ținuturile românești Români, și tot casul dacă și nu sunt Români, să vorbească limba românească. Dar așa este. Care dintre D-Voastră n'ați pățit-o — treabă oratorul — că mergînd cu treabă pe la judecătorii, nu v'ați putut înțelege judecătorii? De obicei slujitorii — căci clasa aceasta totuși suntem reprezentați — un oare care procent, — sunt aceia care mijlocesc înțelegerea între judecător și cetățean. Și apoi de aci câte neajunsuri. Pricepîndu-ți limba, nu-ți poate face dreptate. Ești mînat dela Ana la Caza. Unde mai pui speșele ce trebuie să poarte cetățeanul Român plătind talia care mijlocște înțelegerea?

Tot legea aceasta zice că pe speșele statului să se ridice școli pe seama naționalităților în care să se propună în limba lor. Guvernul nu numai că n'o face asta, dar și în școlile susținute din crunta sudoare a poporului nostru vrea să facă stăpîn și să șteargă limba românească (Rușine! Jos cu el!) Nu ne lasă nouă drept, numai să plătim. Răsboi a decădă limbii noastre și pe copiii noștri vreau să lipsească de cultură și să-i facă schiavi. Ați auzit și D-Voastră despre noul proiect de lege al lui Berzeviczy. (Călăul! Săracul! Peară! Jos cu el!) Eu voi lupta din răzputeri, ca proiectul acesta să nu vină lege.

Trecînd mai departe la guvern, vorbește pe larg despre legea electorală. Arată cum și aci guvernul va cerca să despoaie și de dreptul electoral în loc să lărgească. Eu voi lupta, ca fie-care cetățean trecut de 20 ani să aibă drept de vot.

Cu privire la autonomia comitatelor, voi lupta ca aceea să rămână neștergută și ca și în privința aceasta să se respecte legea de naționalități care zice expres în comitatele românești să se pună și în România, nu numai panduri ca și pînă.

O adevărată boală este în patria noastră — zice oratorul, — că așa zice că pașul ce-l faci, bine trebuie să grijești să nu-l plătești cu gloabe. Dacă-ți e porc pe drum — gloabă, dacă traci trăsura la dreapta și nu la stînga — gloabă zeci și sute de titluri sunt, pentru că cetățeanul e pus la discreția funcționarilor cari îi trag și pelea dacă așa voesc.

Voi lupta pentru o administrație stăruită, funcționarii să nu fie numai ai guvernului, ci să aibă dragoste de popor, pe care să-l slujească, nu să-l pînească. Dreptul de candidare al funcționarilor și al fibiraelor, drept ilegal și rău, voi pretinde să se șteargă, căci de așa nasc cele mai multe rele și vîrsări de sânge chiar, (cînd poporul se vede înfrînt și cu drepturile sale eludate.

Voiu cere regularea prin lege a intrunirilor. Este o rușine pentru o țară, care se numește liberală că acest cardinal drept al cetățeanului nu este condiccat. Arată abuzurile ce se fac cu acest drept. Amin-tește despre dizolvarea partidului național.

Trece la justiție. Arată cât de scumpă și greoale e justiția. Câte timbre, câte cheltuieli și formalități. Și cât barbarism s'a mai păstrat până în zilele noastre. În alte țări de mult s'a adus lege că locuința și mobilele să nu se poată vinde la licitație. La noi să iau și pierinele de sub cap și ușile din țitină, cetățeanului.

Cu privire la dări vorbește pe larg, despre risipa ce face guvernul cu banii publici. Va cere darea progresivă.

Desfășură un detaliat program economic, arată cum Românii sunt preterați și aci, n'au reuniuni economice, agricole, căci guvernul numai pe seama Săculilor acordă favoruri, mașini, sămânțe, etc. Erarul dă în arindă averile la proprietari mari, ca poporul să ajungă în a doua mână la pământ.

Cu privire la miliție va solicita serviciul de doi ani. Pe timpul de vară, când familiile au lipsă de brațele muncitoare și câștigătoare, tinerii să fie absolvați din serviciu.

Toate aceste oratorul le desfășură pe larg, stîrnind dese întreruperi de aprobare.

Termină apoi asigurându-i pe alegători, că toată puterea tinereții sale o va pune în slujba binelui și a fericirii lor, în slujba neamului românesc.

Vorbirea frumoasă care a făcut adencă impresie asupra alegătorilor a fost răsplătită cu entuziaste ovatii. Minute întregi a fost candidatul aplaudat și felicitat de cei-ce ajungeau să-i strângă mâna.

A luat apoi cuvîntul iar venerabilul prot. C. Gurban. Dulce și pe înțelesul tuturor, cum numai un mester al cuvîntului ca părintele Gurban știe s'o facă, el sfătuiește ca un bun parinte, să pună umăr la umăr, căci scăparea numai în unire rezidă.

A urmat cel din urmă orator, care a și dus și însuflețirea la culme. Formal a aprins pasiunile Dr. Ioan Suciu pe care nu-l vor uita Pecicanii nici odată. Dr. Suciu a zis cam următoarele:

Iubiți frați! Nu fraze goale vi-s'au spus, că azi privirile întregii Românii sunt ațintite spre voi. Aduceți-vă aminte când Vlad a fost ales în Dobra, cum inimile voastre au tresărit de bucurie și mândrie, că Românii de acolo s'au purtat atât de brav. Așa azi Dobrenii și ca și ei Românii de pretutindeni cu suflare suspendată pândesc cum Vă veți purta. Voi. Și bine să băgați de seamă, ca nu cum-va fața altor Români să rosească pentru faptele voastre. (Aplauze prelungite). Cinstea neamului întreg cere azi dela voi să fiți bărbați, să faceți ca fiecare Român să stee cu fruntea ridicată.

Trei-zeci de ani am stat noi cu mâinile în sin, doar ne-am tîrit rugându-ne să ni-se arunce și nouă câte o fărîmătură. An de an însă tot mai puțin am căpătat iar acum ni-se spune verde că nu mai căpătăm nimic. Ba și ce-i al nostru ni-se răpește. Acum si-au pus în gând școala să ne-o pîngărească. La vestea asta însă a tresărit un neam întreg. D'apoi de ce zac oasele strămoșilor nostri sub cele dimburi, ca noi să nu ne aducem aminte de ele și să uităm de moștenirea ce ei ne-au lăsat? (Aplauze prelungite). În fața lumii mari să strigăm că în mijlocul Europei se sugrumă un popor. Că în veacul al XX-lea se sbate un popor în sudori de moarte, neajutat de nimeni,

părăsit de toți. În Dietă, de unde vorba merge în lumea largă să o spună deputații nostri ce se întîmplă cu noi în umbră. Așa trebuie să începem apărarea. Unul, doi, zece toți cei din Pecica nu pot învinge lumea. Dar cunoașteți voi povestea stropului de apă. Cum s'a adunat strop cu strop și s'a făcut val, din val puvoi, din puvoi rîu, din rîu mare de apă, care apoi rupe și prăvălește toate obstacolele ce i-se pun în cale. Stropi sunteți fiecare și unindu-vă veți fi rîu, revărsându-se în marea neamului românesc, care va rostogoli totul ce cutează a i-se pune în cale. (Aplauze prelungite). Bine să grijiți însă ca nici unul din voi să nu cadă în ispită. Căci pe cum într'un pahar de apă, dacă va cădea un strop de cerneală, apa întreagă își schimbă culoarea, așa cei-ce vor rătăci dintre voi strop de cerneală va fi întunecînd numele vostru ca și cum se întunecă apa în pahar. Și cu cât mai mulți stropi vor fi, cu atât mai puțin se va crede că e apă. (Aplauze prelungite). Dacă însă Vă veți purta ca bărbați, laudat va fi numele vostru și cu cinste se va pomeni în tot locul numele vostru de Pecican. Fiți deci treji și cuminiți. Căci ademenirea, viclenia s'apropie cu dulceață. Pe unul care e dator îl cheamă la bancă, care e bețiv i-se dă de beut, care e lacom i-se aruncă grăunte. Și vor fi și de aceia cari vor zice în gîndul lor așa: d'apoi de ce să nu primesc bani, că Românul și așa nu ajunge la nimic, ce-i în mână nu-i minciună, și cu cinste voi rămînea. Întrebați-l pe unul ca acesta așa: dar nevasta ta dacă primește bani, de cinste-e? (Aplauze nesfîrșite).

Arată cum dacă nu vom lupta cu cea din urmă energie, vom ajunge ca și Românii din părțile Bichișului, cari și azi se numesc Români, dar limba nu o mai au. Val de ei, nu-s în mormîni, dar de mult s'au înmormîntat. (Aplauze).

Termină conjurându-i să pună umăr la umăr. Mergînd acasă vestiți și pe cei-ce n'au fost azi aici. Pe cum a zis Christos Vă zic eu vouă: mergeți și vestiți toate neamurile. Și nu vreau să mă aseamăn cu Christos, dar Vă aseamăn pe voi cu apostolii, duceți cuvintele acestea mîntuitoare din casă în casă. (Aplauze nesfîrșite).

La Curtici.

În 21 l. c. și-a ținut candidatul partidului național român dl Dr. G. Popa vorbirea de program în mijlocul a peste 2 mii de poporîni din Curtici.

Sosind dl candidat de deputat eră la 12 ore cu trenul dela Arad însoțit fiind de dl deputat al Dobrei Dr. Aurel Vlad, Dr. Ioan Suciu, (Arad) Dr. Lazar Ghebeș, Sava Tămășdan, preot și Octavian Tămășdan (Pecica), la gară a fost întîmpinat de banderiu și o mulțime de popor cu muzica.

Ajungînd apoi la locul destinat unde a luat cuvîntul fruntașul din Curtici Cornel Mladin, comerciant, adresînd câte-va cuvinte calde alegătorilor Curticeni și spunîndu-le că e de 20 ani comerciant în Curtici dar vorbă românească încă nu a auzit să vorbească vre-un deputat, ci acum se simte fericit că poate să audă dela doritul poporului din Pecica „și al nostru din Curtici, v'îndemn și eu la luptă și v'rog acum ca cu liniște să ascultați pe domni, cari Vă vor vorbi“. La cuvîntul dl deputat al Dobrei dl Dr. Aurel Vlad.

Atît d-sa, cât și d-nii Dr. Suciu, Dr. George Popa, Sava S. Demian tipograf și dl Ursu candidat de avocat au vorbit la inimă alegătorilor adunați, pe cari i-au îndemnat la luptă aprigă, perseverantă pentru a duce la izbîndă steagul desfășurat al activității române.

Cuvintele oratorilor au produs mare însuflețire și aclamări de atîtea ori, de câte-ori

se făcea apel la strîngerea rîndurilor în falangă neînfrîngibilă, cu frenetice strigăte de „să trăiască conducătorii nostri“, „trăiască ablegatul nostru“.

La Macea.

Aici asemenea i-s'a făcut dlui candidat național român o primire splendidă. La marginea comunei Curtici se vedeau deja de departe hainele albe ale călăreților. Fiind zi de Duminică, a luat tot satul parte.

Afară de dl candidat, care și-a ținut și aici vorbirea de program, fiind des aplaudat, a mai vorbit dl deputat al Dobrei Aurel Vlad, Dr. I. Suciu, Octavian Tămășdan, cleric absl. Sava S. Demian, tipograf, și preotul L. Raf. Cuvîntul evanghelic pentru cauza română reînviată a găsit loc în inimile alegătorilor.

Corteziri cu numele P. S. Sale Episcopului Ioan I. Papp și a inspectorului școlar Varjassy.

De ori încoace în cercul întreg se fac corteziri mizerabile cu numele P. S. Sale Episcopului și a inspectorului școlar Varjassy, care totodată este și președintele alegerii. Prin toate satele s'au încercat terorizări, îndeosebi asupra preoților și învățătorilor, ca să voteze cu candidatul guvernului.

Deși din capul locului am știut că toate acestea nu sunt decît apucături cortezesti am umblat să ne convingem și la locurile competente.

Din sorgintea cea mai competentă suntem prin urmare în poziție de a vesti, că atît P. S. Sa Episcopul cât și inspectorul școlar Varjassy n'au avut nici o cunoștință prealabilă de aceste corteziri.

Îndeosebi dl inspector școlar Varjassy a declarat, că nu e decît un abuz ce se face cu numele lui, pentru-că abstrăgînd dela calitatea sa de președinte al alegerii, calitate ce-i impune și de astfel absolută imparțialitate, corteziri în felul acesta, oprite și de lege, stau în flagrantă contrazicere și cu bunul său simț și cu convingerile sale liberale.

Aducem aceasta la cunoștința învățătorilor

față de cari s'au făcut încercări de intimidare. Cât pentru aducerea numelui P. S. Sale în vîrtejul acestor lupte, e poate și de prisos s-o declarăm, că nu e altceva decît abuzul cel mai ordinar.

Adunarea a doua din Pecica.

Impozantă, vibrînd de însuflețirea cea mai înaltă, a fost manifestația de azi a Românilor din Pecica. Am avut o intrare triumfală. Fiind și zi de tîrg mulțime enormă s'afila adunată pe străzi, pe unde a străbătut convoiul măreț. În frunte cu vre-o 100 călăreți, șir lung de trăsuri au ieșit în calea candidatului care a venit însoțit de Dr. Ioan Suciu, Dr. Dimitrie Barbu și Sever Bocu. De-alungul străzilor afluența publicului era colosală. Bărbați, femei, tineri, copii, Pecica românească întreagă a fost în picioare. Entuziasmul la culme. Garda călăreților din frunte cânta marșul

„June Romane, rogu-te spune
Cu steagul în mînă
Unde-ai plecat,
Duce-mă 'n luptă pentru națiune,
Scumpa mea țară și împărat“.

Femeile, fetele fluturau batistele în aer, ochii tuturor erau plini de lacrimi. Bîtrîni de 80—90 de ani ziceau: Zi ca cea de astăzi n'a avut Pecica de cînd este. Și înadever poporul e însuflețit în măsură atît de mare încît în Pecica nu cred să fie nici 5 inși cari să rătăcească. Alții îmi spuneau: —Domnule, înainte cu trei-zeci de ani cînd a fost ales la noi cel din urmă candidat național Lazar Ionescu, încă a fost însuflețire, dar totuși n'am fost așa de mult una ca acum. Ei, dacă și în celelalte comune am sta așa, învingerea noastră ar fi sigură. Eată ce face a r m o n i a conducătorilor.

Eată ce face când conducătorii sunt la locul lor. Fie cu cinste amintit numele lor. Vrednici sunt de a-l pune de model și al înălța în cinstea Românilor de pretutindeni. Căci ei au dat dovadă de naționalismul cel mai ardent, cel mai curat. De unde până eri, erau învrăjbiți ici colea unii cu alții, azi toți sunt împăcați; toți și-au dat mâna, idea mare a nimicit patimile mici, ce durere de multe-ori zădărnicesc cele mai nobile cauze. În fruntea poporului stau azi conducătorii: preoții Ștefan Tămășdan, Dr. Dimitrie Barbu, Savu Tămășdan, medicul Dr. Nicolae Ciacian, avocatul Dr. Lazar Ghebeles, învățătorii: Ștefan Roja, Efrem Hegiesan, Efrem Moldovan, Petru Rus, fruntași: veteranii Ioan Ardelean, Ioan Eftiet, și Iosif Iosa iuv. în pensiune, Vasile Ciorogar, comerciant și vrednicul tineret: Dr. Aurel Novac, Octavian Tămășdan, Virgil Ciacian, etc. etc.

Toți un cuget și o simțire. Toți contopiți într-o dragoste. La spatele lor falanga întregului popor. Este caracteristic pentru situația din Pecica, că partidele străine nici n-au cutezat să se prezinte. Nici Herczeg nici Zlinszky n-au desfășurat program în Pecica. Mărețul convoiu s'a oprit la școală unde s'a ținut adunarea. Se înțelege, abea o parte din mulțime, vre-o 1000 de oameni a putut încape în sală. Alegându-se cu aclamațiune părintele Dr. Dimitrie Barbu de președinte, se deschide adunarea. Acordă cuvântul Dnului Dr. Ioan Suciu. Dr. Suciu vorbește ca și inspirat. *„Binecuvântat fie numele Tău în ceruri, Dumnezeu al părinților nostri, că ne-ai dat și nouă o zi ca și aceasta.“* — Incepe Suciu într-o liniște mormentală. Vorbește cu atâta patos, încât mișcă pe țărani până la lacrimi. *„Dacă nu ne vom da acum mâna, dacă nici în ceasul acesta Românii n'au vor pune umăr la umăr, acum când un ministru vrea să ne răpească școalele, bine să grijiți că peste 50—60 de ani numai crucile în morminte vor mai vesti c'au trăit pe aici și Românii odinioară.“*

— *„Nu ne dăm odată cu capul!“* Mai bine murim de cât să ne dăm limba! Afurisit să fie cine se va duce la dușman! Peară guvernul! erau întreruperile neîncetate ale alegătorilor.

După Dr. Suciu, între tunete de aplauze ia cuvântul candidatul Dr. George Popa. Cuvintele sale duc însuflețirea la apogeu. Jură pe steag, pe care din mână numai mort îl va da.

Îl urmează redactorul „Tribunei“ Sever Bocu. *„Am venit din nou între D-voastră, cu gândul ca în ceasul din urmă să Vă însuflăm duh, dar iată lucru întors: nu noi vom lăsa, ci noi vom duce duh din duhul D-Voastră. Cel ce-l fricos, cel ce-l slab de ânger, cel ce n-are credință, vină la Pecica și se va întări.“*

Cetește apoi scrisoarea de încurajare a țeranului din Sătureu Traian Babuța trimisă și publicată în Nrul de azi al „Tribunei“ la adresa alegătorilor din Pecica. Se naște o însuflețire colosală.

Vorbește pe urmă un alt domn, provocând paroxismul însuflețirii.

Președintele Dr. Dimitrie Barbu încheie pe urmă adunarea, mulțumind poporului pentru falnica primire făcută fruntașilor săi, cari una sunt cu poporul prin legături strânse și indisolubile. Termină strigând: *„Trăiască candidatul nostru Dr. George Popa!“*

Adunarea s'a încheiat. Mulțimea s'a împrăștiat ca după-ameaz să s'adune comitetul electoral de 100 pentru a lua dispozițiunile pentru ziua de Vineri.

Fruntașii au fost invitați la ospitală masă a părintelui Dr. Barbu unde au luat prânzul.

La Micălaca.

Joii dimineața s'a ținut ultima adunare în Micălaca. Candidatul Dr. George Popa a fost însoțit de deputatul Dr. Vlad, Dr. Suciu și alții. În urma ținutei detestabile a părintelui Iustin Dascăl, care s'a declarat, fără rușine, că votează cu guvernul, dar n'a spus și pentru cât este, — în Micălaca, s'a făcut puțină demoralizare. Dar țeranii Români, aceste inimi nobile și neprihănite, cari nici când din stricăciune ci în urma seducerii rătăcesc, vor și face datoria!

Porniți dar, cu toții, iubiți alegători, Vineri la vot, și arătați neamului întreg, care vă privește cu încredere, că vă dați seama de ce trebuie să faceți, pentru binele vostru și cinstea lui.

Faceți-l pe dușman să se cutremure, văzând puterea voastră încheată ca un zid, ca un val mare, pornit cu forță, pentru a prăvăli întocmirile lor clădite pe nisip.

Să nu mai fie țaria lor în slăbia noastră, ci țaria noastră în noi înși-ne.

Să trăiască Dr. George Popa, deputatul cercului Pecica!

Din străinătate.

Englezii în Thibet. Ziarele engleze sunt în măsură a publica știri interesante cu privire la situația. Englezilor în Thibet. Această situație s'a îmbunătățit într-o măsură, dar nu e multumitoare. Înaltul consiliu al Thibetanilor lungeste tratativele și aducerea de provizii devine din ce în ce mai dificilă, așa că Englezii au fost siliți să procedă la rechiziții silite. Înaltul consiliu a refuzat să ia răspunderea furnizării de provizii contra plăților în număr.

Generalul Macdonald a trimis la 8 August st. n. pe interpretul căpitan, O Connor cu o scrisoare la uriașa mănăstire Doipeng, care numără 6000 până la 8000 de călugări și formează un întreg oraș cu acoperișuri aurite. Generalul cerea imediată furnizare de victualii în schimbul unei plăți în numerar, spunând că în caz de refuz va pătrunde în mănăstire și va lua singur ceea ce cere.

Căpitanul O Connor a fost primit de un număr de călugări iritați cu insulte și cu pietre, ei îl respinseră și nu voiau să primească scrisoarea. Dl O Connor a pus atunci acea scrisoare pe pământ și se întoarse.

Pe drum el auzi sunetul clopotelor prin care se cheameau femeile și copii ca să se adune în piață.

În scrisoare se acorda călugărilor o oră de reflecțiune. După trecerea acestui timp generalul Macdonald trimise 1000 de soldați de infanterie înaintea mănăstirii și aduse o baterie de tunuri, pe care o puse în poziție de tragere.

În urma acestei desfășurări de forțe au sosit 8 călugări cu steaguri albe, cerând răgaz de o zi pentru a face repartitia asupra celor patru părți ale mănăstirii.

Patru dintre acești călugări au fost opriți, cel-laltă patru au fost trimiși înapoi cu arătarea dacă nu se vor da proviziunile îndată, se va începe atacul.

În intervalul acesta au sosit și trimișii din Lhasa, pentru a ruga pe general ca să nu intre în mănăstire. Li se răspunse că într-o zi nu se vor da proviziuni, Thibetanii se pot aștepta la asemenea demersuri.

Printr-o scrisoare a generalului Youghusband se acordă un scurt termen călugărilor, dar nu s'a adus nici un sac de proviziune. S'a dat atunci ordin de înaintare. În acest moment se văzu un lung șir de călugări eșind din mănăstire cu sarcini și înaintarea fu oprită. Când însă se văzură proviziunile aduse, se constată că era a treizecea parte din cantitatea cerută.

Din Balcani. „Le Temps“ vorbește de o apropiere între Italia și Turcia. Sultanul a trimis daruri bogate părechei regale, postind-o la Constantinopol în vizită. Se crede că apropierea se datorește convingerii că Italia vrea cu tot dinadinsul integritatea Turciei. Importul Italiei a sporit foarte mult în Turcia, așa că Italia are de pe acum locul de frunte. Un șantier italian a lucrat până acum două chiurase și șase torpilare, în curând va mai isprăvi încă șapte pe lângă că s'au comandat și mai multe încrucisătoare.

Din Macedonia. Conflictele din urmă, pricinuite de îngroparea unor Aromâni, pe cari macedoneii cereau să-i înmormenteze cu preoți aromâni dar patriarhii se opuneau, pretinzând că răposații sunt Greci; împotrivirea comunităților grecești la îngropare morților prohoditi de preoți aromâni în cimitirile comunităților — dau de gândit cercurilor interesante în cauză. S'a ajuns la părerea că asemenea lucruri pot numai turbura ordinea în Macedonia și deci că trebuie regulată cât mai fără zăbavă. Pe de altă parte se pare că Românii iar cred că e cu puțință înțelegerea cu patriarhatul ecumenic. În timpul din urmă s'ar fi făcut propuneri din partea României pe cale indirectă, pentru a ajunge la înțelegere. România ar fi gata a renunța la școlile întemeiate în Macedonia, să le încorporeze la cele grecești și să le subvenționeze pe acestea, sub condiția ca ori unde se află și Aromâni, să fie la școală un profesor aromân. În schimb patriarhatul trebuie să dea voie să se întrebuițeze limba armină în biserică și să fie popl aromâni, ear pe lângă patriarhat să fie un reprezentant laic al Aromânilor (care poate să fie și pe lângă guvernul turcesc). Guvernul român ar fi gata a da patriarhatului și o subvenție, de care s'a vorbit de atâtea ori. E greu de crezut, după experiența de până acum, că se va putea ajunge la înțelegere cu patriarhatul pe temeiul acestor ceresii.

Războiul ruso-japonez.

Retragerea Rușilor.

Londra, 24 August. Aici a sosit știri telgrafice, că Kuropatkin a hotărât să se retragească Liaoyangul dând ordin pentru retragere la Mukden. 20.000 de oameni, precum se vestește au început deja retragerea spre nord.

Londra, 24 August. Japonezii fac spionaj în munții ce sunt la vest și sud de riul Taishear Ruși nu fac nici o mișcare. O altă veste spune că Rușii în adevăr se retrag la Mukden. Din Kharososec zilnic mari întăriri Rușilor.

Petersburg, 34 August. Generalisimul Kuropatkin în depeșă sa de felicitare către țara incidentul nașterii moștenitorului de tron, între altele a spus și următoarele: *Suntem în apăsătoare lupte decisive cu dușmanul, ce înaintăm mereu în contra noastră.*

Londra, în Liaoyang deja de pe acum se așteaptă căderea posibilă a Port-Arthur. Se crede că Japonezii numai decât vor preda insula Sahalin ca bază a operațiunilor contra Vladivostocului. În urma viforului de Sânta multe sub-marine s'au desprins dela locul amenințând acum cu primejdie blocada vaselor japoneze.

Tsifu, 24 August. Un vâslăș sosit aici cu barca spune, că Japonezii au reușit să cucerească dela Ruși fortul de pe muntele Itzan și un alt fort, care se află la 1½ milă spre sud-vest. Japonezii au gonit Rușii de pe câmpul dela sud, nimicind două forturi de lângă muntele Tsau-tsang-Ka. În Port-Arthur nici o casă nu este nevătămată. Casa orașului e nimicită de asediul. Multe vase mari sunt incapabile de luptă și numai pe unul singur se mai vede tunuri.

Londra, 14 August. Din Port-Arthur se vestește, că Japonezii deși cu mari pierderi, dar înaintează neconștient și neîntrerupt decați spre fortăreață.

4% **BANI!** 4 1/2%

pe realități și bunuri cu 4—4 1/2% amortizațiune la locul I. și II. fără
 spese anticipative, precum și credit personal exoperează grabnic,
 culant și sigur

PHILIPP GRÜNWALD,

Agentură de bancă, Incasso,

Biurou de informațiuni

320

TEMESVÁR, Józsefváros, Küttl-tér Nr 5.

Ma! departe mijlocesc vinderea și cumpărarea de case, bunuri, cafenele,
 hoteluri, restaurante, prăvălii de tot felul; am prenotate case pentru
 vânzare dela 2000—140.000 coroane depunerii favorabile de capitaluri
 cu 7 1/2—8% venit curat, vindere de pământ etc., arende de pământ
 dela 100 jugăre în sus.

4 1/2%

4%

Nouă ferărie în Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public, că am
 deschis în

ARAD, piața Boros Béni Nr 6**o nouă ferărie**

cu articoli fabricație proprie, și parte comandați din locuri de
 primul rang.

Primesc comande de turnătorie și obiecte de arangia-
 mente pentru mori, anume ventiluri de moară și petri de
 moară.

Fer bătrân și metale se cumpără în ori-ce cantitate.

Cărbuni de fag se pot căpăta pentru prețuri estine.

Rugând prețiosul sprijin rămân cu stimă:

Szántó Izidor

fabricant de fer și oțel în Ujdézna.

324

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a m. on
 public, că pe **Strada Weitzer János Nr. 19,**
 casa Doamnei ved. Dr. Petkó, am deschis un

atelier de tapiserie și înfrumșetare

corespunzător intru toate recerințelor de azi.

Dupa o experiență de mai mulți ani câștigată prin pră-
 văliile de acest fel în Arad, precum și în urma legaturilor
 mele cu cele dintâi fabrici, am ajuns în poziția plăcută. să
 satisfac pretensiunilor celor mai înalte a'e on. public în această
 privință.

Primesc arangierea completă de hoteluri, restaurante,
 după moda cea mai nouă, prompt și pentru prețuri culante;
 primesc renovări, reparațiuni și obducerea de biliarde etc.

Rugând sprijinul binevoitor al on. public, rămân

Cu deosebit respect:

SZILVÁSY ISTVÁN, tapetier

330

Nou magazin de mobile în Arad.**Szabadság-tér 17. szám.**

Am onoare a aduce la cunoștința p. o. public, că
 azi am deschis în Arad **un magazin de mo-
 bile** sub firma improtocolată a lui

FISCHER J.

care magazin este filiala magazinului de mobile din
 Timișoara, existent deja de 28 ani.

În urma principiului meu, a experiențelor mele
 multiple câștigate și a capitalului de circulațiune sufi-
 cient mă aflu în poziția plăcută să satisfac tuturor ce-
 rințelor on. public pe deplin.

Când îmi iau voia a recomanda noua mea între-
 prindere prețiosului sprigin al on. public, promit că
 voi nîsi să binemerit de încrederea binevoitoare a on.
 public prin serviciu prompt, prețuri culante și marfa
 ndigenă de calitate inexceptionabilă.

312

Cu deosebită stimă:

FISCHER J.

măestru tăpescier.

MÁRTONYI VICTOR

tinichier de zidiri și arte, instalator de apaducte.

Se recomandă mult oneratului public pentru pre-
 gătirea de ori-ce lucrare de tinichier.

— Prețuri solide. — — Esecutare promptă. —

Distins cu premiu la expoziția milenară.

===== Stipendiu de Paris. =====

Cu stimă:

334

MARTONYI VICTOR**ARAD. Local: Piața Boros-Béni Nr. 2.****Locuința: Strada Sárossy Nr. 2.**

(Casa d-lui Purcariu).

Baie de cadă „DIANA“**ARAD, Halász-utca 1. szám.****Băi de cadă 50 bani, 70 bani, 80 bani și 1 coroană.****APĂ DE APADUCT.****Cerem numeroase visite.****őzv. VADNAI LÁSZLÓNÉ.**

Băile stau la dispoziție dela 5 ore dimineața până la 10 ore seara.

342

Ocaziune excepțională!

Din cauza zidirei și câștigării de local, vin-
dem pentru prețuri originale de fabrică:

Servicii de prânz, de cafea, de ceai și de moeca.
Ceasce de cafea, ceai și de moeca în sute de feluri.
Farfurii, tot felul de etaloane (blide) și ștelage
pentru fructe și aluaturi.

SERVICII DE STICLA fabricate excelente din țeară și din străinătate.
STICLE, PAHARE, FARFURII DE STICLA dela cele mai simple până la
cele mai fine.

SERVICII Pentru LICORURI, VIN, ȘI BERE colorate ori din sticlă de cristal.
Obiect de lux și folosire de alpacca și argint de China, execuțiunea cea
mai modernă.

Obiecte de lux, vase, figuri etc. din porțelan fin, maiolica și fayence. —
Vase de nichel, mărfuri de metal, articol pentru arangierea de culine. —

Tasuri pentru servirea de licor, și altele din lemn, sticlă și metal.
Recusite de mâncare din alpacca, ori argintate ori nickelizate, fabricate
din țeară.

Lămpi: Pentru saloane, dormitor, refectorii, biurouri, pentru
apartamente de biliard și cabinete de lectură: Pentru
restaurante, localuri de grădini și buline. Cu luminare electrică, de gaz,
acetylen, petrol ori spirit

Ocaziune binevenită dar foarte scurtă pentru cumpărarea de
trusouri, și alte lucruri pentru arangierea de locuințe, ville,
verande și locuințe de câmp. 308

Gebhart J. és Fia.

ARAD, Andrassy-tér 16 szám.

Fondat la 1850 Nr. Telefon. de stat și com. 219.

Comande din provincie se eșecută prompt și la
moment. Izvor potrivit pentru revinzători, uiegar, și
măsari și restaurante.

— Intreprindere de sticlărie. —

Novități de toamnă

au sosit în mare cantitate la magazinul de haine
pentru bărbați și copii alui

Moskovitz Izidor

A R A D,

Andrassy-tér 8 sz.

(vis-a-vis de biserica minorităților). 346

Un rând de haine complet, croi
modern dela 14 cor. în sus

Pardesiu pentru bărbați și raglan
dublu englez, după ultima
modă dela 20 cor. în sus

Guler Schottlând Bur după cea
mai nouă modă dela 16 cor. în sus

Haine pentru copii, din stofă cu
șiruri și cu cuaprate, pantaloni
lunghi ori scurți dela 10 cor. în sus

Asortiment bogat în costumuri en-
glese pentru copii și mat loți dela 6 cor. în sus

Havelock din Loden de Zsolna dela 14 cor. în sus

Recomandând magazinul meu binevoitorilor aten-
ționi a on. public, rămân

cu perfectă stimă:

Moskovitz Izidor.

Novități de toamnă.

AVIS.

Acum cu începerea sezonului de școală aducem la cunoș-
tința on. public din loc și din provincie că am asortat pre-
valia noastră cu tot felul de lucruri pentru băieți, din car-
amintim aici unele:

Cămăși albe călitate fără guler pentru
băieți dela 79 cr. în sus.
Cămăși albe cu guler pentru băieți dela
81 cr. în sus
Gulere pentru copii dela 10 cr. în sus
Cămăși de zefir pentru băieți dela 40
cr. în sus.
Manșete p. băieți dela 17 cr. în sus.
Cravate de mătășă pentru băieți dela
11 cr. în sus.
Țitoare de pantaloni dela 15 cr. în sus
Batiste pentru băieți moderne dela 5
cruce în sus.

Geantă pentru băieți de școală dela
cr. în sus.
Geantă pentru băieți cu picturi ad-
mirabile dela 33 cr. în sus
Curele de c rți pentru băieți dela
cr. în sus.
Costumuri pentru băieți din postav
1 fl. 69 în sus,
Costumuri pentru băieți de trico
1 fl. 19 în sus.
Sapce pentru băieți din postav flu,
son nou dela 35 cr. în sus.

Ghetele de pânză pentru copii cu prețuri reduse Nr. 24---34 dela
51 cruce în sus.

Ciorapi negri brodați de întemnițați:

p. copii de	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	8	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42

Perie de haine dela 15 cr. în sus.

Perie de cap, „ 15

Pepteni „ 15

Oglindă „ 8

Pențeluri „ 8

Portmoneuri „ 7

Curele p. pantaloni dela 10 cr. în sus

Utensilii p. mâncat dela 8 cr. în sus

Notes pentru băieți dela 7 cr. în sus

Călmăr dela 15 cruce în sus.

Săpun dela 7 cruce în sus.

Perie de dinți dela 7 cr. în sus.

Pastă de dinți dela 15 cr. în sus.

Favor de fotografare. — Cel ce cumpără peste preț
de 5 fl. primește gratis un tablou în mărime naturală. —
este neapărat de înșă, ca mușterii noștri să tângue dela ne-
și așa primese tabloul, au să plătească numai 1 coroană pen-
tru cadru.

B ZARUL DE CONCURENȚA AL LUI

REICHEL.

A R A D, Szabadság-tér, vis-a-vis de statuia celor 13 mări

Casa de modă

cea mai efina, solida și prevenitoare.

Stofe admirabile pentru haine, postavuri
pentru costumuri, tot felul de articoli pentru
haine, înfrumșetări și asortiment bogat de
brodării.

— Trimit mostre în provincie gratis. —

Comandele se eșecutesc prompt și grabnic

Nr. Telefonului 10

343

HOFFMANN SANDOR

(Edificiul teatrului).

Arta războiului cunoaște o „defensivă o-
fensivă“ și o „ofensivă defensivă“. Defensivă,
e ofensivă, când cel atacat cu puteri
superioare, nu se mărginește la apărare, ci pin-
sau provoacă și momente, în care poate
dușman cu puteri superioare într'un punct
ales. Napoleon a întrebuintat această
operațiune la așa zise „pe linia internă“
operațiunile, apărind terenul bucată cu bucată,
mas modele în această materie. În 1813
a arătat generalilor săi, că nu se apără
stând pe un mal și lăsându-l pe celălalt
în mâinile dușmanului, ci atacând pe dușman, pe
opus, când își are oastea parte de o parte,
de alta a râului.

De când cu puștile cele noi, s'a născocit
„defensivă ofensivă“, cum s'a obicinuit în războiul
englez și cum o practică Japonezii acuma
la-o în ce stă: Japonezii încep un
se fac învinși, se retrag, Rușii părăsesc po-
zitiile și câștigă teren, până ce Japonezii
pe față puteri superioare în față și la aripă,
se retrag, Japonezii îi urmăresc și-l împing
număr de kilometri dela pozițiile întărite
până la începutul luptei. Prin acest chip
Japonezii fac să nu poată Rușii trage folos din
marile făcute, din defensivă în care se află,
se expue și ei la focul omoritor al armelor

Un corespondent al unui ziar rus, spune
la Port Arthur, au avut până acuma Rușii
100 de morți (până la 4 August st. n.). Japo-
nii cari atacă Port-Arthurul sunt de loc din
cele de mai dela Nord ale Japoniei. Tru-
cându-lor le duc îndărătul lagărului și le
gramezi, apoi le pun câte 4 var în nestins.
Când se ard, culeg oasele, le învâlesc într'o stofă
cu numele mortului pe ea, și le trimit în
patrie. Trupurile ofițerilor le ard în parte și
cele le învâlesc în saci de mătase verde, cu
cele ofițerului și așa le trimit în patrie.
Vestea că Japonezii ar fi debarcat oști în
Porumbelor nu e de crezut, pentru că baia
de destul de adincă și pentru că e apărată de
artilerie puternică. Apoi nu se vede cum ar
putea ajunge răpede Japonezii dela baia Po-
rumbelor.

„Times“ zice că din partea Germaniei se
deceșă din Tsingtau spune că vasele ru-
se au fost dezarmate, că tunurile le-au dus în
neam și că le-au găsit cu desăvârșire neinstare
și mal funcționa. Rușii s'au îndatorit pe cu-
ntul de onoare a sta în Tsingtau până după
război. Mateloții lucrează la reparația stricăciu-
rilor celor mai de urgență.

NOUTĂȚI.

ARAD, 26 August 1904.

— Aniversarea principelui Ferdinand al
României. Miercuri la 11 c. la orele 10 jum. a.
s'a oficiat la Mitropolie un Te-Deum cu
canta celei de a 39-a aniversare dela nașterea
S. R. Principelui Ferdinand, Moștenitorul
tronului.

Au asistat la Te-Deum d-nii miniștrii,
generalii și superiori din garnizoană și
funcționarii ai Statului.

În aceeași zi și oară se va oficia de ase-
menea câte un Te-Deum la toate bisericile ca-
tole din țară, la care vor asista autoritățile
civile și militare din localitate.

— Marele premiu Hillel al universității
București a fost decernat anul acesta d-lu
Alexandru Lăpădat, secretarul „Comisiunii Mo-
mentelor istorice din România“, originar din
Arad — pentru lucrarea sa „Istoria Breslelor
române“.

— Congresul internațional de otologie. În
zilele de 1—5 August curent s'a ținut la Bor-
nau al VIII-lea congres internațional pentru
de gât, nas și urechi.

Din partea României a luat parte la acest
congres d. dr. Costiniu din București, care a fă-

cut o comunicare despre „influența ce exercită
mașinile de drum de fier asupra urechilor și a
sistemului nervos la mecanicii și fochiști, în ra-
port cu combustibilul întrebuintat“.

Comunicarea compatriotului nostru a avut
darul de a stârni o interesantă discuție, la care
au luat parte mulți congresiști, arătându-se cum
se petrec lucrurile și în alte țări.

La urmă s'a ales o comisiune care să stu-
dieze această chestiune și să facă un raport pen-
tru congresul din 1908, care se va ține la Bu-
dapesta.

Din această comisiune fac parte d-nii dr.
Costiniu, prof. Gradenigo din Turin, prof. von
Stein din Moscova, Broeckert din Anvers.

Ziarul La Petite Gironde după care repro-
ducem aceste amănunte, face elogiul bine meri-
tate distinsului medic român Costiniu, pentru
modul cum și-a dezvoltat importanta sa comu-
nicare.

— Apel. Comuna Câmpeni în 17 l. c.
a căzut pradă flacărilor. A ars aproape to-
tal, și până în pământ, nimicindu-se, în
sensul strict al cuvântului, tot avutul celor
nenorociți.

Zeci de familii au rămas pe strade fără
scut și adăpost, lipsiți chiar și de pâinea de
toate zilele.

Ca martori oculari putem constata că
catastrofa e aproape fără păreche în istoria
nenorocirilor.

Comuna înfloritoare din creșterii mun-
ților este o ruină, care stoarce lacrimi și
compătimire.

În fața acestei nenorociri este datorința
noastră a tuturor, să sărim fără întârziere,
întru ajutorarea celor nenorociți. Apelăm
deci la simțul de jertfă a tuturor și mai
ales a băncilor noastre, rugându-ne să bine-
voiască a contribui cu obolul lor la alinarea
suferințelor.

Lipsa este arzătoare.

Ofertele marinimoase binevoite a le tri-
mite la adresa dlui Dr. Zosim Chirtop, ad-
vocat în Câmpeni (Topânfalva). Abrud, 21
August 1904. Mihai Cirlea, notar public, Dr.
Ștefan C. Pop, adv., Dr. Laurențiu Pop,
advocat.

— Invitare. Inteligența rom. din comuna
Vad are onoare a vă invita la producțiunea de-
clamatorică teatrală împreună cu cântări, ce o
va aranja Duminecă în 28 August a. c. (ziua de
st. Marie) în sala școlii conf. din loc. Începutul
la 7 $\frac{1}{2}$ ore seara precis. Prețul intrării: locul I.
de persoană 1 cor. 40 fil., locul II. de persoană
1 cor. Profitul curat se va distribui fondului co-
riștilor din loc.

— Necrolog. Subscriși cu inima frântă de
durere anunță tuturor rudeniilor, amiciilor și cu-
noscuților că iubitul lor tată, socru, moș, strămoș
Ioan Făgărășianu, paroch emeritat gr.-or. și-a
dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului Lui
în 9/22 August 1904 la orele 6 a. m. în etate
de 75 ani în anul al 55-lea al sfintei preoții,
împărtășit fiind cu sfintele taine. Osămintele scum-
pului adormit în Domnul să vor depune spre
veșnică odihnă în cimitirul bisericii gr.-or din
Drăguș Miercuri în 11/24 August la 11 ore a. m.
Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată.
Drăguș în 9/22 August 1904. Dionisie Făgără-
șianu, Solomon Făgărășianu, ca fil. Petru Tataru,
Ioan Făgărășianu, Isac Sofonea gineri. Ana Fă-
gărășianu n. Sperchez nora. Văd. Maria Codru
n. Făgărășianu, Eva Serban n. Făgărășianu su-
rori. Rafira Tataru n. Făgărășianu, Văd. Maria
Borzea n. Făgărășianu, Senia Făgărășianu n. Fă-
gărășianu, Sofia Sofonea n. Făgărășianu ca fiice.
Dionisie Eva și Simion Borzea Leon, Dionisie,
Iacob, Rafira, Maria Silvia Făgărășianu, Solomon
Sofonea, Ana Familian Făgărășianu nepoți Vasile
George etc.

— Atentatorul lui Plehwe a murit. În Pe-
tersburg circulă zvonul că atentatorul ministrului
Plehwe a murit în ziua de 17 August.

— Un nou Mecena american. O veste cu
caracter particular dar care își are interesul și
frumusețea ei.

Se scrie din New-York, că dl Schwab, fost
președinte al marelui sindicat al oțelului, adop-

tând teoria că „nu e nici un merit să mori bo-
gat“ s'a decis să-și consacre averea la crearea
și întreținerea școlilor industriale.

— Infamie grecească. Politische Corres-
pondenz află din Constantinopol că Patriarhatul
invitat pe mitropolitul grec din Ianina, Sophro-
nios, să dea explicațiuni în privința săvârșirii ce-
remoniei religioase prin care s'a consacrat con-
sulatul român de acolo.

Știrea despre această consacrare a pricinuit
emoțiune în sinodul patriarhal.

În noaptea care a urmat după consacrare,
niște necunoscuți au murdărit scara care duce
la ușa cea mare a localului consulatului și
și au aruncat cerneală, pe pajura românească.
Din Atena se depeșează, că în Epir domnește o
mare escitație contra mitropolitului Sophronios
dela Ianina, care a sfințit localul consulatului ro-
mănesc de acolo.

Societățile epirote de aici au început o com-
panie violentă prin ziarele grecești contra lui
Sophronios.

— Un fenomen. Amatorii d'a observa marile
fenomene ale naturii să-și pregătească ochelari
ori simple sticle afumate spre a privi, Marți 17
ale curentei, pe la ora 11, soarele reducându-și
lumina sub umbra proiectată asupra-l de planeta
Jupiter, care intră în hora regiunii noastre.

Eclipsa va fi parțială în Europa, afară de
Spania, unde va fi totală. Acolo se va face noapte
completă la amiază, o noapte care va ține 40
de minute, după care soarele triumfător va re-
vărsa iar asupra pământului razele sale, plictis-
coase în lunile de vară, dar bine-făcătoare și
bine-cuvântate ori-când și pretutindeni.

— Asasinul lui Plehwe. Ziarul *Daily Te-
legraph* comunică știrea pe baza unei informa-
țiuni din Petersburg, că identitatea asasinului lui
Plehwe a fost stabilită. Asasinul nu se numește
Sasanov, cum se credea până acuma, ci *Matve-
iev* și este auditor al institutului de tehnologie.
„*Daily Telegraph*“ este informat, că cu ocași-
nea botezului nou născutului moștenitor de tron
și Matveiev va fi grațiat de țară, convertindu-i-se
probabil pedeapsa cu moarte în pedeapsă cu în-
chisoare pe viață.

Contrar acestei știri a ziarului englez *Ber-
liner Lokalanzeiger* aduce următoarele: Asasinul
lui Plehwe este pe cale de tămăduire. El este cu
grijă tratat și se numește de fapt Sasanov, ori-
ginar din Ufa, și este de 30 ani. A fost cleric
de religie ortodoxă. În decursul interogato-
rii așa sinului i-s'au pus mai multe întrebări cru-
șe, spurcându-i-se tot-odată, că un complice al
său ci că a fost prins, al cărui nume este *Ikersky*.
Acesta puțin după seversirea atentatului a fost dat de
cătră un birjar lângă Neva pe mâna unui polițist.
Ikersky după cum se afirmă, ar fi avut de gând
să arunce în aer un panșerat de pe *Baltica*, în
momentul din urmă însă a părăsit acest cuget
și a aruncat bomba în Neva. Judele instructor
a spus aceasta să vadă ce efect va avea asupra-
asasinului, care a făcut observația:

*Deloc am spus eu că nu un astfel de tiner ar
fi trebuit să fie încredințat cu lucrul acesta.*

— O manifestațiune a poporului bur. Din
Londra se scrie: Cu permisiunea lordului Millner
s'au înhumat trupurile Burilor, căzuți la Burp-
hersdorf și s'au depus într'un mormânt comun
în cimitirul orașului. Permisuniunea acordată de
guvernul englez a fost făcută pendentă de niște
condițiuni, cari însă nu s'au observat. În mormen-
tarea care era să decurgă în cea mai mare tă-
cere, a fost manifestațiune națională împunătoare
a poporului bur, care a venit în număr mare din
toate părțile Transvaalului și a statului Oranje.

Generalul Botha a ținut un discurs emoțio-
nant, zicând între altele: Noi suntem Buri, trebuie
să rămânem Buri și n'avem voie să ne facem
Englezi. Cu această ocaziune s'au împărțit nu-
meroase cărți postale comemorative, pe cari erau
imprimate următoarele cuvinte: „Adu-ți aminte,
Doamne cum ne merge, privește rușinea noastră!
Moștenirea noastră a căzut în mâinile străinilor,
ear casele noastre în mâinile Uitlanderilor. Co-
roana a căzut de pe capul nostru. Vai de noi,
că am păcătuit așa de greu“.

— Vechea Constituțiune a Rusiei. În Eu-
ropa apusană nu se prea știe, că Rusia sub pri-
mul Romanov nu era un stat absolutist, ci, că
din când în când se chemau în divanuri ad-hoc
representanții tuturor claselor sociale.

Petru cel Mare aduse din Europa apusană
germanii de cultură europeană, dar în același timp
și absolutismul.

Regimul Rusiei, jumătate asiatic d'atunci, Țarul Petru l'a transformat după modelul Europei apusene.

Acest puternic reformator a fost acela care a înființat faimoasele colegii și a împărțit funcționarii statului în cele XIV clase s'au cursuri, în care ei sunt împărțiți și azi chiar sub Nicolae II.

Sub primi Romanov în Rusia nu era stat absolutist. Împărăteasa Caterina însă se strădui să infiltreze respectul de lege în administrațiunea publică.

Ea e care a organizat clasele sociale rusești în scopul d'ale da o legislațiune europeanenească, un fel de cod civil european, pentru care se convocase o adunare constituantă.

Țarul Alexandru I. favoriză din răspuțeri evoluția vechiului regim absolutist european spre un stat de drept.

Împăratul Alexandru I. era pătruns de valoarea ideii constituționale.

Nu numai că dase Finlandei și Poloniei o constituțiune reprezentativă, ci promise și Rusiei chiar în cel mai solemn mod, o constituțiune liberală.

Căzând Napoleon I. planurile lui Alexandru I. nu s'au îndeplinit, în ce priveau libertățile Rusiei propriu zise.

Proiectele constituționale ale unui Speronoki și Novossilzev stau și azi ca niște monumente ale unor speranțe remane nerealizate. Revoluția decobriștilor n'a reușit, și eformele constituționale au fost înlăturate pentru mult timp.

Sub Alexandru II a fost un moment în care ideile apusene păreau a fi pe cale d'a triumfa.

Țăranii fură emancipați, orașele și comunele căpătau o autonomie oare-care, tribunalele secrete se desființară judecătorii deveniră inamovibili, cenzura se mai înmoiașe, învățământul public primar și universitar se reformase.

Toate acestea deșteptară speranțe în încoronarea edificiului adică convocarea unui parlament, în virtutea unei constituții.

Speranțele acestea erau cu atât mai mult întemeiate, cu cât Țarul Alexandru II la discursul său pe tron a vorbit cu ocazia parlamentului finlandei, se exprimase într'un mod elogios despre avantajele regimului reprezentativ.

Din nenorocire toate ideile liberale ale lui Alexandru II au rămas în stare de proiect, ba ceva mai penibil, d'odată i-a deschis o eră de regresie.

Rezultatul a fost ca în cele de pe urmă căzu earăși victima politicii cele pline de contradicții. Se zice că s'ar fi găsit între hârtiile sale un ucas pentru convocarea unei constituante, așa a afirmat cel puțin Alexandru III.

Sub domnia acestuia politica de stat a Rusiei a fost inpusă unei schimbări radicale. În locul unui ideal europeanesc i-a întronisat cel mai rigid absolutism moscovit.

Curentul liberal d'odinioară a fost înlocuit cu omnipotența ortodoxiei și a poliției; principiul absolutismului s'a combinat cu bizantinismul oriental; pe tron s'a așezat.

Arocrație moartă. În locul problemelor de cultură apusană s'a înființat panslavismul sub forme bizantine.

Era o axiomă ca poporul rus e d'o esență superioară, că el reprezenta un organism cu totul a parte inspirat de sus și merit să scape societatea apusană de putrefacțiune morală.

Se mai credea sub Alexandru III că poporul rusesc e în afara de legile ce tedermină evoluțiunea celorlalte popoare europene și această din cauza geniul său cu totul special.

Autocratul Țar proclamă ca numai absolutismul e adevărata formă națională de guvernament pentru Rusia și că ea de vecl ar fi trebuit păstrată nemodificată.

Cu toate că un astfel de absolutism nu se poate menține și e incompatibil cu legile evoluțiunii istorice, cu toate acestea s'au găsit scriitori ca Katkow și Leontjew precum și un filosof ca Vladimir Soloviev ca să ia sub paternitatea lor spirituală o teorie politică atât de asiatico-orientală și s-o impue Rusiei moderne.

— *Născocire grecească.* Toată lumea a putut să citească în ziarele de ieri o telegramă după „Politische Correspondenz“ cu cuprinsul următor:

1. Poarta simte nevoie în urma ultimelor evenimente din Macedonia, să resolve chestia drepturilor ecleziastice ale Aromânilor spre a le asigura ordinea și liniștea în imperiu.

2. Pe căi indirecte se fac din partea Românilor propuneri Patriarhiei pentru o nouă împăcare. Aceste propuneri se rezumă astfel:

a) Românii să-și închiză școalele lor și să-și trimită copii la școalele grecești, cari vor fi în același timp subvenționate de statul Român.

b) Grecii în schimb să admită în toate școalele unde sunt Români câte un profesor de limba română să lase liberă limba română în toate bisericile românești și să admită un număr oare-care de membrii români în sinodul dela Constantinople.

Românii naționaliști dela început și în continu au făcut fel de fel de propuneri Grecomanilor pentru un modus vivendi.

Și se poate că odinioară să se fi mulțumit și cu concesiunile cuprinse în telegrama de mai sus. Aceleași favoruri, geuerozități dacă vreți au fost trimbițate în delung de presa din Atena după întâlnirea suveranilor la Abazia. Împăcaciunea am predicat-o și noi în diferite rânduri.

Noi eram toți odată, contra Schismei și ațtăzî toți aromânii conștienți de naționalitatea lor sunt pentru Schismă.

Era mijloc de pace până când am crezut pe Grecomanii rătăciți îndărătnici ai unei culturi false.

Era mijloc de pace până când clerul grec s'a mărginit numai a ne pune pedeci la progresul propagandei noastre.

Ar fi și acum posibilă împăcaciunea dacă recunoscedu-și greșala Grecomanilor și clerul grec ar da dovezi de căință pentru atăta rău cât ne-au făcut.

Dar prea ne-au apărut negrii la suflet, prea îi hidoasă înfățișarea sub care ni-se prezintă clerul grec.

Când ei ne profanează mormintele părinților noștri, când ne lasă copiii să moară nebotezați, păgâni, când dau ocazie Turcilor să ne îngroape la margine de drum cine le va mai propune pacea, comite un sacrilegiu. De aceea nu credem adevărată telegrama de mai sus: de acea o credem pură și îndrăzneată născocire grecească. Totuși ca să se știe părerea Aromânilor o spunem: „Respingem ori-ce pace cu fanarul și nu dorim decât Schisma“.

(„Echoul Macedoniei“).

— **Averea partidului social-democrat din Germania.** Nicî un partid din Germania nu are așa mari venituri ca partidul social democrat. Veniturile tezaurului central al partidului pe anul acesta se ridică la 621.000 mărci și ele sunt independente de veniturile diferitelor circumscripțiuni electorale. Corporațiunile au cheltuit în anul 1903 nu mai puțin de 13.724.336 mărci, iar cheltuelile locale se ridică de asemenea la câte-va milioane mărci. Cheltuelile acestea sunt făcute pentru societăți de consum, construcțiuni de brutării, alegeri pentru sindicate, case pentru ajutor și bolnavi. Se poate că democrația socialistă organizată în Germania adună și cheltuește 20 de milioane pe an.

— **Mulțumită publică.** Dl Virgil Cosma teolog absolut a donat pentru biblioteca despărțământului nostru 18 opuri de valoare, pentru donațiunea sa prețioasă în numele conferenței învățătorești întrunită la 11 August st. n. a. c., îi exprim cea mai profundă mulțumită. Berlin, la 20 August st. n. 1904. Cornel Musca, notar confer. inv.

— **La ziua nașterii a monarhului nostru,** la 5/18 l. c. s'au numit următorii locotenenți și adevă din academia militară din Wiener-Neustadt:

Iosif cavaler de Jacobich la reg. de infanterie Nr. 2; Leo Cimpoacă de Szerova la reg. Nr. 65; ear din academia tehnică: Elie Cena la reg. de artileria de corp Nr. 5; Coriolan Bardossy la reg. de artilerie de divizie Nr. 34, și Traian Smeu, la batalionul de pioneri Nr. 12. Din școala de cadeți de inf. au eșit ca cadeți lociitori de oficeri: Florian Medrea la reg. Nr. 1 bosn.-herțeg. Aurel Bogdan, la reg. Nr. 50; Mihail Coliban, la reg. Nr. 61; Ion Lazaroiu, la reg. Nr. 5; Ion Goșa, la reg. Nr. 33; Victor Macaveiu, la reg. Nr. 63; Ovid Cernea, la reg. Nr. 37; Ion Poppa, la reg. Nr. 33; Teodor Colbazi, la reg. Nr. 50; Nicolae Muntean, la reg. Nr. 64; Iacob Frumosu, la reg. Nr. 43; Nicolae Sangeorghean și Bujor Voinea, la reg. Nr. 61; Iuliu Popoviciu, la reg. Nr. 71; Arsenie Flora, la reg. Nr. 63; Romulus Brotea, la reg. Nr. 33; Ion Gavra și Ion Muntean, la reg. Nr. 5; și victor Monda, la reg. Nr. 43.

Dacă socotim că la infanterie s'au numit pînă 576 elevi numai 19 mul nostru, adică 3.3%, atunci trebuie grija numărul ăsta, fiind cunoscut armatei se compune din Români.

Însă și mai îngrijitor și și mai trist că din școalele de cadeți pentru cavaleria, pioneri din academia de honvezi și din cele-lalte școale ale honvezimel noastre n'are nici un reprezentant.

Ce bine ar fi dacă p. e. într'o fameroasă unul sau doi s'ar dedica frumos distinsel cariere militare.

*

Știri mărunte.

— Un ucas desființează pedepsele (bătaia). Soarta țăranilor se va îmbunătăți publicat multe grațieri.

— „Tageblatt“ află din Roma că tică știrea că cardinalul Merry del Val o circulară episcopilor italieni, că, de la Italiei ar naște băiat și i-ar da titlul al Romei“ să nu ia parte la nici o religioasă. Se asigură că i-se va da „Print al Piemontului“.

— În China se reformează constituțiunea ca model cea rusească. (Adm. del și-au ales chicașii chinezi!) Un fel-siliu al imperiului, compus de vice-regatori și lociitori al împăratului vor întru cătva puterea împăratului. Au formei e Yuanșikka și e iscalit și de Mangiu Yuncin. Partidul curții e contra rateasa muma cunoaște proiectul și abdică.

Convocare.

În sensul §-lui 17 din Statutele învățătorilor Români dela școalele conștr. gr. or. din diecesa Caransebeșului, se adunarea generală ordinară a Reuniunii serica-Alba pe zilele 29 și 30 August (Septemvrie) a. c. pe lângă următorul

PROGRAM:

Sedința I.

Duminecă în 29 Aug. (11 Sept.) înainte de

1. La 9 ore participare la sfînta chemerea duhului sfînt.
2. La 11 ore deschiderea adunării.
3. Raportul general al comitetului.
4. Alegerea comisiunilor.
5. Tema: „În ce chip își poate susține învățătorul autoritatea și respectul afară de școală“. Referent: Mihail G. Crăciun.

Sedința II.

Aceeași zi după amiază.

6. Tema: „În ce măsură poate casa părintească la educațiunea școlară“. Referent: Petru Bandu.

Sedința III.

Luni în 30 Aug. (12 Sept.) înainte de

7. Rapoartele comisiunilor esmise în primă.
8. Defigerea locului pentru proxima generală.
9. Propuneri.
10. Alegerea funcționarilor și a comisiunilor pe anul 1904/5.
11. Dispozițiuni pentru verificarea școlii.
12. Încheierea adunării generale, Din ședința comitetului Reuniunii Lugo la 25 Iulie (7 August) 1904.

Traian Hențu,
vice-president.

Ioan
notar

Concurs.

Pentru catedra de limba maghiară, eventual științele naturale obiect la gimnasiul public român din Brad, se escrie concurs cu termenul 23. August v. a. c. inclusive.

Concurenții își vor adresa petițiile lor
Comitetului gimnazial și le vor în-
de următoarele documente:

1. Carte de botez, prin care vor do-
că sunt Români de confesiune gr.-or.
2. Atestat de moralitate.
3. Atestat medical, că sunt deplin
soli.
4. Revers, că se vor conforma întru
legilor și dispozițiilor bisericești și
cum și regulamentelor în vigoare.
5. Diploma de profesor, conform art.
lege XXX: 1883. sau întru cât nu ar
încă diploma, cel puțin atestatul
pre esamenul fundamentul dimpreună
absolutoriu.

Beneficiile împreunate cu acest post

1. Pentru profesor ordinar în timpul
anului provisor (prevăzut în §. 30 al
de instrucțiune) salariu anual de 1800
ear dela ocuparea definitivă a postului
profesor ordinaru salariu anual de
— două mii — coroane, trei dece-
de câte 200 cor., drept de pensiu
orm Statutelor fondului archidiececan
pensiuni, ear pe timpul de serviciu ca
mesor suplinitor 1600. cor.

Brad, din ședința comitetului repre-
tanței gimnaziului public român gr.-or.
la 10/23 August, 1904.

Demian m. p., Dr. Pavel Oprea m. p.,
președinte. secretar.

ECONOMIE.

Arad, 26 August.

Toamna și pomăritu!

I.

Ardea, plantarea, curățirea, săpatul și guno-
itul pomilor).

Cultura pomilor este un ram de econo-
foarte folositor și nu cere multă muncă și
trudă.

Oricine e în stare a prăsi pomii atât de
sori, de ar avea un petec de pământ cât
mic, căci ei reușesc aproape în ori-ce pământ.

Sunt nepricepuți aceia care zic că de ce
le încurcă lor pomii grădina de unde au
nutreț; căci pomii în loc să strice dreg

Unde sunt pomii, acolo să face nutreț mai
și mai gustos, dovadă, în pădure prin
și mestecenii e iarbă mai frumoasă și o
vitele mai bucuroase ca pe moiniș unde
sunt pomii.

Pomii ne aduc un mare folos, căci ei pe
ca îmbunătățesc locul și fac ca chiar și
părțile cultivate cu ei să producă nutreț, care
ei nu ne aduceau nici un folos, ne dau și
sănătos prin fructele lor atât de
sease, ne aduc și venit bun vânzându-le, ba
seme pentru foc prin curățirea crengilor
rebuincioase și chiar și lemne de lucru cei
și-au făcut rindul și numai rodesc.

Știind dar folosul cel neprețuit al culturii
pomilor și fiind prăsierea lor un lucru atât de
sori, să ne silim din toate puterile a-i prăsi
mulți prin grădinele noastre, mică, mare
cum ar fi ele.

Toamna acum, gătând cu lucrul câmpu-
e timpul cel mai potrivit de a-l folosi cu
tura pomilor.

Prăsierea pomilor o putem face prin plan-
tea de pomii sălbatici aduși din pădure sau
săndu-i noi înșine din sămânță.

Pomișorii prăsiți după ori-care mod din
este două, trebuiesc altoiți dacă voim a avea
mulți cu fructe nobile.

Ma bine e a prăsi pomii din simburii,
me, de cât a-i aduce din pădure — căci
fiind crescuți la adăpost, ba fiind și prea
și având rădăcinii slăbuțe, aduși în gră-
ei nu reușesc și si dacă reușesc a se prinde

cresc cu anevoc, căci aci ei sunt supuși vântu-
rilor și arșitel soarelui.

Chiar și aducând din pădure pomișorii,
trebuie se alegem de cei tineri, frumoși și nu
mai groși ca degetul mijlociu și cari ca dege-
tul mijlociu și cari au rădăcinii multe subți-
rele (firoase). (Va urma).

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Dr. I. R. Brad. Mai 2 cor. aveți de plătit
pe 1904.

BURSA.

Bursa de cereale și efecte.

CEREALE:

— Cursul pieții din Budapesta. —

25 August 1904.

GRÂU.

per 50 kilograme	coroane
Grâu nou dela Tisa — — — —	11.—10.90
" " din Banat — — — —	10.90—
" " din Bacă — — — —	10.40—

ORZ.

Orz — — — — —	6.50—6.25
---------------	-----------

SĂCĂRĂ.

Săcără din jurul Pestei — — —	8.12—7.82
-------------------------------	-----------

PORUMB.

Porumb — — — — —	7.32—7.35
------------------	-----------

OVES.

Oves — — — — —	7.35—
Rapița — — — — —	10.55—

Publicare.

Prin aceasta se face publicamente
cunoscut, ca târgul de țară în Comuna
Totvârad se va ține la 27 Septembrie
1904.

Se poate comunica cu trenul din toate
părțile.

Totvârad 12 August 1904.

336

Tomuția.
notar.

INSERTIUNI și RECLAME.

Nouă prăvălie de piele!!!

Am onoare a aduce la binevoitoarea cu-
noștință a p. t. public, că sub firma

Bineth Ignăcz

am deschis în Arad, *Vörösmarty-utca 1 sz.*
o prăvălie de

piele, articoli de ghetă.

Activitatea mea prin prăvălii mai mari din
loc în decurs de 17 ani m'a îmbogățit cu ex-
periențe, așa încât cum pot satisfac pre-
tensiunile călcăniarilor și pantofarilor atât din
loc cât și din provincie.

În asortimentul meu bogat aranjat se
află toți articoli aparținători branșei mele.

Pielele șevro și box americane cele mai
fine, tălpi Soudan kalf și vaches de prima
calitate.

Cu deosebită atențiune am aranjat depo-
situl meu cu toți articoli și sculele necesare:
calapoduri, ată pentru călcăniari, mătășă de
tăvit, cari stau totdeauna la dispoziția publicului
cumpărător.

Am aranjat mai departe și un local
prevăzut cu mașini moderne pentru croitorie,
unde se pregătesc după măsură din materia cea
mai bună lucrurile cele mai fine de ghetă.

Când recomand atelierul meu binevoito-
rului sprigin al on. public, garantez totodată și
efectuarea promptă și cu îngrijire a comenzilor
ce se vor face.

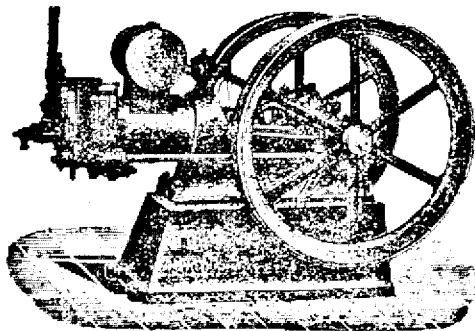
Rămân cu deosebit respect:

323

Bineth Ignăcz.

Numărul Telefonului 86.

Birou de mecanica și atelier de mașini.
Intreprindere de instalațiuni
de gaz și apeducte.

BEER ISTVÁN

inginer privat.

318

TEMESVÁR-JÓZSEFVÁROS. Kültl-tér

Tot felul de instalațiuni de iluminare
de ori-ce sistem. deposit de reflectori,
instalațiuni de băi și c-oșete.

Executare speci-lista de reparațiuni
de mașine și c-oșete.

Planuri și bugete gratuite.

Numărul Telefonului 86.

Am onoare a aduce la binevoitoarea
cunoștință a p. t. public, că pe Strada
Kossuth Nr. 43 în Arad a trecut în po-
sesiunea mea

prăvălia de faur

(mai nainte a lui Stamberger Jozsef)

După o experiență de mai mulți ani
câștigată în faărici din Budapesta și Viena,
am ajuns în plăcuta situațiune să pot în-
deplini tot felul de lucrări dela cele mai
simple până la cele mai complicate prompt
și pentru prețuri foarte culante.

Rugând binevoitorul sprijin al onor.
public, rămân

Cu deosebit respect:

Végh István

337

măestru faur.

Biroul de credit reforme și de încasare

Seidl és Matiegka

Temesvár-Józsefváros, Kültl-tér 3 szám.
da informațiuni și deslușiri confidențiale
atât în afaceri deosebite cât și despre
lucruri grivate de pretutindeni în țeară și
străinatate, în modul cel mai conștiincios
și discret.

Primește

319

contra honorar moderat afaceri de încas-
sare dela comercianți și industriași, în
cassarea pretensiunilor dubioase pe cale
pacinică ori procesuală, mai departe

mijlocește

afaceri de împrumut și financiare, achitări
de datorii, precum și vindrea și cumpă-
rarea de bunuri și esalități.

Escompturi de cambii. Losuri în rate.

Editor-proprietar: George Nickin
Redactor responsabil: Ioan Rusu-Șirianu.

KALMÁR JÓZSEF

prăvălie de aparate electrice.

ARAD, Salacz-utca 2.

341

Are în deposit:

bicicle de primul rang

precum și toate părțile constitutive pentru bicicle, gumi și lămpi de acetylen!

In atelierul său

reparează, transformă și mărește bicicle cu roate mobile.

Primește emailarea de bicicle în foc, nichelarea părților constitutive de bicicle, sau ori-ce reparațiuni de felul acesta.

— Conștiinți de plătire favorabile. —

Montează:

telefoane cu încopciare de cerc ori catrală.

Telefoane mici de case, instalări de clopoțele electrice, ori repararea acestora.

— Prețuri culante. —

Are în deposit:

Mașini de cusut SINGER

Mașine cu suveică rotunda sistem SINGER
ori mașini de cusut pentru od

In atelierul său

se primesc tot felul de reparațiuni și
ținătoare acestei branșe.

Se primesc reparațiuni de mașine
brodat în rate favorabile lunare

Nr. Telefonului pentru oraș și comitat

In atențiunea părinților!

Este de recomandat, ca haine pentru copii să se procure din prăvălia de haine pentru bărbați a lui

FRANK LEO

Andrássy-tér 9 szám. (vis-à-vis de biserica nouă a Minorităților).

Unde se pot căpăta acum cu apropierea sezonului de toamnă pentru prețurile cele mai ieftine și solide haine
mai fine și confecționate după ultima modă.

301

Asortiment bogat de stofe indigene și externe.

Se primesc comande după măsură.

Recomand în atențiunea binevoitoare
a iubitorilor de sportul vânătorii

Căputurile de vînători

pregătite din postav tivit impermeabil
se confecționează în atelierul meu.

Croiul recunoscut cel mai bun.

Prețuri solide!

Telefon pentru oraș și comitat.

Serviciu prompt

PUMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă strop, ear sâmburii de struguri, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și nici vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă o garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare ce la întrebuințarea de apă nesipoasă ori murdă nu abdică serviciul. Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi de cîneapă din lăuntru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine

Fantani cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

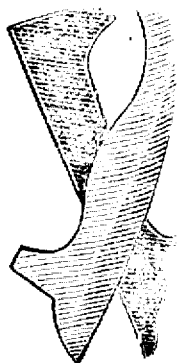
fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Rákóczy-utca 27. sz.

258

Stropitori de vie se primesc spre reparare.

Nr. Telefonului în loc și în comitat 407.

Asortiment de piei de fabrică

al lui

Veisz și Rosenberg

ARAD, Prăvălia principală: Szabadság-tér 1. szám

Cel mai mare asortiment bogat în Ungaria de Sud
tot felul de mărfuri de piele indigene și din străinătate,
colți și instrumente pentru călcianari, pielari, compactori, freze
Lucruri pentru ghetă se pregătesc după măsură în timpul
cel mai scurt și în modul cel mai exact.

Comandele postale se îndeplinesc cu deosebită îngrijire.